

JEŽÍŠ A JEHO DĚJINNÉ POZADÍ

V moudrosti mystérií je nutno hledat půdu, z níž vyrostl duch křesťanství. Bylo jen třeba, aby nabylo převahy základní přesvědčení, že tento duch křesťanství se bude muset uvést do *života* vyšší měrou, než jak se stalo v samotných mystériích. Takové základní přesvědčení se však také vyskytovalo v širokých kruzích. Stačí jen přihlídnout ke způsobu života esejců a terapeutů, kteří žili dlouho před vznikem křesťanství. Esejci byli uzavřená palestinská sekta, jejíž počet v době Kristově se odhaduje na čtyři tisíce. Tvořili obec, kladoucí jako požadavek na své členy vedení života, který vyvíjí v duši vyšší já, a způsobuje tím znovuzrození. Uchazeč byl podroben přísné zkoušce, je-li zralý připravit se pro vyšší život. Přijatý musel přestat zkušební dobu. Musel složit slavnostní slib, že neprozradí cizím lidem tajemství tohoto způsobu života. Tento život sám byl způsobilý k potlačení nižší přirozenosti v člověku, aby se v něm stále více probouzel dřímající duch. Kdo v sobě prožil ducha k určitému stupni, postoupil k vyšší hodnosti řádu a prožíval tomu odpovídající, nikoliv zevně vynucené, nýbrž v základním přesvědčení přirozeně podmíněné autority. - S esejci byli spřízněni terapeutové přebývající v Egyptě. O jejich způsobu života se dozvíme ze spisu filosofa Filóna: „O rozjímavém životě“.* Stačí jen mít před sebou jednotlivá místa tohoto spisu, abychom věděli, o čem tu šlo. „Obydlí členů obce jsou nanejvýš jednoduchá, poskytují jen nutnou ochranu před největším slunečním horkem a největším chladem. Obydlí nejsou těsně vedle sebe jako ve městech, neboť sousedství je méně přitažlivé pro toho, kdo hledá samotu; ale ani nejsou od sebe příliš vzdálená, aby se neztěžovaly různé vztahy, jež jsou jim tak milé, a při lupičském přepadení aby si mohli vzájemně vypomoci. V každém příbytku je posvátný prostor, nazývaný chrámem nebo monastériem, malá jizba, komůrka nebo cela, kde tito lidé usilovně hledají tajemství *vyššího života*... Také mají díla starých spisovatelů, kteří kdysi vedli jejich školu a zanechali po sobě mnohé rozborů, obvyklé v alegorických spisech... Výklad posvátných spisů je u nich zaměřen

* Spor o pravosti či nepravosti spisu se dnes musí považovat za urovnaný, neboť je oprávněný názor, že Filón skutečně popisoval život jemu dobře známé společnosti, existující dlouho před křesťanstvím. Srov. o tom G. R. Mead, „Fragmenty zaniklé víry“, Lipsko 1902, vyd. Max Altmann

na postižení *hlubšího* smyslu alegorických vyprávění.“ - Jak je vidět, šlo o zevšeobecnění toho, oč se také usilovalo v užším kruhu mystérií. Jenže tímto zevšeobecněním se evidentně oslabila výlučnost. - Obec esejců a terapeutů tvoří přirozený přechod od mystérií ke křesťanství. Co však tyto obce učinily záležitostí sekty, chtělo křesťanství učinit záležitostí lidstva. Tím byl přirozeně dán základ k dalšímu oslabení výlučnosti.

Z existence takových sekt vysvítá, jak dalece byla tehdejší doba zralá k pochopení Kristova tajemství. V mystériích byl člověk připravován uměle, aby na příslušném stupni vzešel v jeho duši vyšší duchový svět. V obci esejců nebo terapeutů se duše snažila odpovídající proměnou života dospět k probuzení „vyššího člověka“. Dalším krokem pak je to, že se člověk probouje k tomuto tušení: lidská individualita se může vyvíjet k stále vyšším a vyšším stupňům dokonalosti v opakovaných pozemských životech. Kdo mohl něco tušit, mohl mít také smysl pro to, že se v Ježíši objevila individualita vysoké duchovnosti. Čím vyšší duch, tím větší možnost vykonat něco významného. A tak mohla být Ježíšova individualita schopna vykonat onen čin, který tak tajuplně naznačují evangelia v události Janova křtu, a způsobem podání to označují zcela jasně za něco důležitého. - Osobnost Ježíše se stala schopnou přijmout do vlastní duše Krista, Logos, takže se v ní stal tělem. Od tohoto přijetí je „já“ Ježíše z Nazareta Kristem a zevní osobnost nositelem Logu. Tato událost, že se stává Ježíšovo „já“ Kristem, je znázorněna Janovým křtem. Za epochy mystérií bylo „sjednocení s duchem“ záležitostí zasvěcení pro nemnohé lidi. U esejců to byla celá obec, která si měla hledět života, jímž její příslušníci mohli dospět k „sjednocení“; událostí Kristovou se mělo něco postavit před celé lidstvo - totiž právě činy Kristovy - takže „sjednocení“ mohlo být záležitostí poznání celého lidstva.

Rudolf Steiner

GA 8